

Merete Birkelund

Gerhard Boysen: *Fransk grammatik*. København: Munksgaard, 1992.

Forlaget Munksgaard har med Gerhard Boysens Fransk Grammatik, 1992, indledt en grammatikserie i romanske sprog, der senere vil komme til at omfatte en spansk, en italiensk og en portugisisk grammatik, der alle vil få den samme opbygning og anvende den samme terminologi. Hensigten hermed er, at disse parallelle lærebøger i grammatik - udover den syntaktiske beskrivelse af de enkelte sprog - skal tjene "som nøgle og instrument til sammenligning af de romanske sprog" (p.5), hvorfor der også i det nærværende værk findes et afsnit, der fremhæver ligheder og forskelle mellem de romanske sprog inden for en række fonetiske og syntaktiske områder med udgangspunkt i fransk.

Ifølge forordet er Fransk Grammatik først og fremmest tænkt som en lærebog til undervisningen ved danske universiteter og lignende uddannelsesinstitutioner som f.eks. handelshøjskolerne samt som et værktøj til selvstudium af fransk sprog.

I det følgende vil jeg se nærmere på Gerhard Boysens Fransk Grammatik med henblik på dens anvendelighed til ovennævnte målgrupper og vil herunder beskæftige mig med grammatikkens opbygning, dens afsnit om fonetik, sproghistorie og romansk. Endvidere vil jeg komme ind på den anvendte terminologi, eksempelmaterialet samt enkelte områder inden for morfologi og syntaks, som udgør bogens væsentligste del (§ 15-124).

Fransk Grammatik har i § 1 nogle indledende bemærkninger om grammatik, og hvad grammatik er. Traditionelt henhører morfologi og syntaks under betegnelsen grammatik, men Gerhard Boysen har valgt at benytte den lingvistiske opfattelse af grammatik som en samlet teori, der omfatter fonetik, morfologi, syntaks, og semantik. De semantiske betragtninger er her indarbejdet i den syntaktiske beskrivelse. Allerede her i § 1 bliver man klar over, at denne lærebog, der udover ovennævnte også omfatter noget sproghistorie og en sammenligning med andre romanske sprog - på trods af sit omfang på kun 423 sider - er et omfattende og ambitiøst værk, der har meget med (- og måske også for meget?).

For at yde Fransk Grammatik fuld retfærdighed kræver det længere tids brug af værket som lærebog og opslagsværk, og det har jeg ikke haft mulighed for; derfor vil de kritiske bemærkninger, jeg fremsætter i det følgende, udelukkende bygge på en gennemlæsning og ikke på nogen udstrakt brug af værket.

Opbygning

Fransk Grammatik har en fyldig indholdsfortegnelse, der på mange punkter ligner den opdeling, man finder i John Pedersen, Ebbe Spang-Hanssen, Carl Vikner: Fransk Grammatik, Akademisk Forlag 1980 (herafter forkortet PSV) til forveksling. Gerhard Boysen gør da også opmærksom på den gæld, han står i til dette værk, der hidtil i stort omfang har været benyttet af den nærværende bogs målgruppe. Umiddelbart er der således ikke tale om nogen nyskabelse, idet grammatikken er opdelt ganske traditionelt i lighed med konsultationsgrammatikker efter ordklasser. Imidlertid findes der dog som noget nyt for en grammatik af dette omfang et kort afsnit om Det franske sprogs udbredelse og historie (§ 1-2) samt et længere kapitel om fonetik (§ 3-9). Desuden omfatter Fransk grammatik også et afsnit om Romansk (§ 126), hvori de romanske sprog sammenlignes.

Fonetik

Mig bekendt er det første gang, man ser fonetikken behandlet i en grammatik af dette omfang. Kapitlet er klart opbygget og beskriver først de enkelte lyd og lyd i sammenhængende tale og slutter med en behandling af forholdet mellem skrift og lyd, hvor hele alfabetet gennemgås med eksempler. De mange eksempler illustrerer udmærket fransk udtale, og generelt udmærker dette kapitel sig ved en fornuftig disposition, som kommer omkring de problemer, danskere har i forbindelse med udtale af fransk. Det eneste, jeg savner, er en klarere definition på *stillag*, som bl.a. omtales i forbindelse med overtrækning af konsonanter (§ 6.4). - Det kan opfattes som en fornuftig pædagogisk disposition at inddrage fonetikken, således at man sidder med en samlet beskrivelse af fransk grammatik, men skal kapitlet bruges som et selvstændigt kursusforløb i fonetik, er det ikke tilstrækkeligt.

Sproghistorie

I begyndelsen af Fransk Grammatik (§ 2) finder man en gennemgang af det franske sprogs udbredelse og historie, der giver et kort rids over sprogudviklingen fra vulgærlatin over oldfransk, middelfransk, klassisk fransk frem til moderne fransk. Desuden findes en omtale af franske dialekter og occitansk. Der er flere teksteksempler fra den oldfranske periode bl.a. Les Serments de Strasbourg og La Queste del Saint Graal ligesom et enkelt eksempel på middelfransk. Disse eksempler er i lighed med de øvrige eksempler i bogen oversat til dansk. I kraft af eksemplerne får man en idé - omend kun overfladisk - om det franske sprogs udvikling. Som en oversigt over denne udvikling er kapitlet udmærket disponeret, men man skal ikke gøre sig illusioner om en dybere indføring i sproghistorie - dertil er det alt for kortfattet. Imidlertid finder man, som efter hvert af de øvrige kapitler, en bibliografi, som kan føre brugeren videre.

Romansk

Ideen med at introducere en sammenligning mellem de øvrige romanske sprog og fransk virker interessant, og er i hvert fald et område, man heller ikke tidligere har set behandlet i lignende værker. Kapitlet (§ 126) beskriver forskelle inden for fonetik, morfologi og syntaks og følger stort set den disposition, man finder under behandlingen af fransk. Selvfølgelig er ikke alle områder taget med, men kun de som giver anledning til at vise en tydelig forskel eller parallelitet som f.eks. ved distinktionen mellem afgrænset og uafgrænset aspekt. Det er også selvfølgelig, at der med den plads, der er helliget dette område, kun kan være tale om en relativt sporadisk gennemgang, som let får leksikalsk karakter; men under alle omstændigheder kan man opfatte kapitlet som en "appetitvækker" til videre studier i romansk.

Terminologi

I forordet nævnes, at det har været et ønske at gøre fremstillingen så enkel og så let forståelig som muligt, bl.a. ved at benytte en enkel terminologi. Der opretholdes heller ikke nogen streng konsekvens i valget mellem latinske betegnelser og danske betegnelser. Begrundelsen herfor er, at brugerne (studerende ved universiteter o.lign.) bør beherske begge former for terminologi, hvilket da også kan have sin rigtighed, men efter min mening går det i visse tilfælde lidt ud over overskueligheden, som

når der f.eks. i § 16 Genus opereres med Substantiver med skiftende køn (§ 16.3), Grammatisk og biologisk køn (§ 16.5), Skiftende køn (§16.7) og Motiveret genus (§ 16.7.2) (mine understregninger). Ganske vist kan man sige, at der kun er tale om en mindre indvending, men hvorfor denne tilsyneladende tilfældige jongleren med terminologien? Selvfølgelig bør vore studerende beherske begge sæt terminologi, men mon ikke de ville være bedre tjent med én terminologi, som de så ville være i stand til at beherske fuldtud. Og når der nu i §124 i registret gives en oversigt over danske og franske fagudtryk, kunne der vel også levnes plads til de latinske betegnelser, således at man i bogen kunne nøjes med en terminologi.

Eksempelmaterialet

Valget af eksempelmateriale giver anledning til nogle overvejelser. Der siges ikke noget eksplicit om valget af eksempler, men i § 1.2 Stilniveauer anføres, at bogen først og fremmest beskriver det normale franske *standardsprog* uden særlige dialektale træk eller sociale karakteristika. Desuden vil der undertiden blive omtalt fænomener, der hører til *dagligsproget* samt fænomener, der hører hjemme i det såkaldte *folkelige sprog*, og endelig vil der også være eksempler på *litterær* sprogbrug. Jeg synes ikke, at brugeren bliver tilstrækkelig oplyst om de forskelle, der hersker mellem disse stilniveauer - i hvert fald ikke i § 1.2. I enkelte tilfælde overlades det også til brugeren selv at dømme som f.eks. i §16.3 om substantiver med skiftende køn, hvor man får at vide, at "ouvrage" normalt er maskulinum, men kan i forbindelse med et elementært, foranstillet adjektiv være femininum som i "*de la belle ouvrage*". Dette er iflg. Petit Robert et eksempel på folkeligt sprog, og det burde vel være en nyttig oplysning. - En del steder er der dog angivelse af stilniveau, som oftest når der er tale om litterært sprog, hvorimod der er færre eksempler på dagligt/folkeligt sprog.

Generelt for eksempel materialet gælder, at der tilsyneladende er tale om konstruerede eksempler - i hvert fald findes kun kildeangivelse ved de litterære eksempler. At der er tale om konstruerede eksempler for langt størstedelens vedkommende bevirker, at den almindelige bruger kan få en fornemmelse af at sidde med en nærmest præsriptiv grammatik og ikke den deskriptive grammatik, som der lægges op til i forordet, hvor det siges, at "hovedvægten i fremstillingen ligger på den syntaktiske beskrivelse af fransk" (p. 5) (min understregning). - Bortset fra denne lil-

le indvending, mener jeg, at eksempel materialet afspejler et pædagogisk fornuftigt valg. Eksemplerne har nemlig den fordel, at der er tale om forholdsvis enkle konstruktioner, hvilket betyder, at de i langt de fleste tilfælde er let tilgængelige og klare at arbejde med for bogens målgruppe, i modsætning til PSV, der benytter autentiske og ofte litterære eksempler, som erfaringsmæssigt kan volde de studerende visse problemer. Desuden fokuserer eksemplerne her - i kraft af deres enkle konstruktion - udelukkende på det omtalte grammatiske problem, hvilket kan være en hjælp for de studerende, navnlig i begyndelsen af deres studium. At eksemplerne er oversat til dansk, forekommer også at være en pædagogisk fornuftig disposition; indimellem virker oversættelsen måske lidt overdrevet som f.eks. i §16.5 *prince* "prins" - *princesse* "prinsesse", men konsekvensen er da i orden. Derimod kan man undre sig over, at ikke alle litterære eksempler er oversat cf § 10.2 (Periode): "On nous apporte enfin notre genièvre. A votre prospérité. Oui, le gorille a ouvert la bouche pour m'appeler docteur." (Albert Camus, *La Chute*). Ganske vist nok et af de få steder, hvor der ikke findes en oversættelse, men når der nu gøres noget ud af at oversætte eksempel materialet, bør man være helt konsekvent. - Eksemplerne illustrerer generelt udmærket de grammatiske problemer, de skal underbygge, og de virker overalt ganske velvalgte.

Syntaks og morfologi

Jeg vil i det følgende fremdrage nogle punkter inden for den syntaktiske beskrivelse, som jeg har fundet anledning til at kommentere. Der er på ingen måde tale om en fyldestgørende gennemgang af hele værket, men kun om enkelte områder, som kunne give anledning til kritik.

I beskrivelsen af de syntaktiske niveauer (§ 10) udmærker Fransk Grammatik sig ved en enkel beskrivelse af sætningsleddene, men man kan diskutere om ikke forklaringen bliver for forenklet som i beskrivelsen af det frie prædikat (§ 10.5.8), hvor man blot får at vide, at det frie prædikat har mulighed for placering før eller efter det led, det bestemmer, og at det i modsætning til subjektsprædikat og objektsprædikat kan udelades uden, at sætningens mening går tabt. Her ville det være rimeligt for brugeren også at få at vide, at et frit prædikat ofte får en adverbial nuance med betydning af en bisætning, der udtrykker tid, årsag, betingelse eller indrømmelse (cf PSV og Togeby), hvorved brugeren ville have mulighed for at adskille det frie prædikats betydning fra appositionens.

Beskrivelsen af bisætningstyperne følger stort set den traditionelle inddeling. Under kompletivsætningerne (§ 13.2.1) nævnes, at kompletiv-

sætninger bruges som styrelse for præpositioner i nogle tilfælde, hvor præposition og que danner en sammensat konjunktion, der indleder en adverbial bisætning f.eks. *avant que*, *pour que* m.fl. (cf. også Petit Robert, som opfatter *avant que*, *pour que* som konjunktioner). Jeg synes, man kan diskutere, om det er pædagogisk hensigtsmæssigt at anbringe denne analyse her. Vil de brugere, som Fransk Grammatik henvender sig til, ikke umiddelbart få den opfattelse, at der er tale om adverbiale bisætninger og ikke kompletivsætninger? Forvirringen overlades til brugeren, idet man under de adverbiale bisætninger (§ 13.4) får at vide, at hensigtssætninger kan indledes af *pour que* og tidsbisætninger af *avant que*, hvorved den før omtalte type kompletivsætninger tilsyneladende kun kan fungere som adverbiale bisætninger. - Et andet sted i gennemgangen af bisætningstyper, hvor brugeren lades lidt i stikken, er i beskrivelsen af de adjektiviske bisætninger (§ 13.3.2). Under forklaringen af forskellen mellem de restriktive og de parentetiske bisætninger, som erfaringsmæssigt volder de studerende problemer, gøres der opmærksom på den restriktive relativsætnings ledfunktion, nemlig som attributivled; dette er derimod ikke tilfældet for den parentetiske relativsætning, der forklares som værende en relativsætning, der kan flyttes ud fra hovedsætningen som en selvstændig parallel hovedsætning. Hvorfor ikke gøre opmærksom på, at den parentetiske relativsætning fungerer som apposition? En forklaring på de to typers forskellige ledfunktion kunne måske lette forståelsen for brugeren.

I en note i § 13.3.3 (Prædikativiske relativsætninger) omtales de uafhængige relativsætninger som en særlig type relativsætning uden tilsyneladende korrelat. I andre grammatikker regnes denne type sætning med under de substantiviske bisætninger, og der er dog heller ikke nogen entydig stillingtagen til dette, idet de i § 73.1 om *passé simple/impairfait* i bisætninger henregnes under de substantiviske bisætninger! Mon ikke der er tale om en "lapsus" ?

Gennemgangen af adjektivernes morfologi (numerus og genus) er grundig, men en oplysning som "adjektiver, der ender på -s, ender i hunkøn på -se [-z]" (§ 35.1) virker lettere overflødig, når man i forvejen - ovenikøbet samme § - har fået reglen om den normale hunkønsdannelse af adjektiverne. Derimod kunne man nøjes med at gøre opmærksom på de 6 adjektiver, hvor -s fordobles i hunkønsformen (*bas*, *épais*, *exprès*, *gras*, *gros*, *las*).

I fremstillingen af pronominerne (§ 45-58) er valgt en disposition, der går fra de mest betydningstomme pronominer (de neutrale) til de mest

betydningsbærende (de indefinitte). Generelt er dette kapitel klart og pædagogisk opstillet, men jeg vil alligevel gerne påpege enkelte uklarheder i det følgende.

Ved de possessive pronominer (§ 50) skelnes mellem to former, de bundne og de ubundne, og der gøres ligeledes rede for deres anvendelse. Jeg mener dog, at man som bruger også har behov for en redegørelse for deres ledfunktion, nemlig at de bundne former fungerer som determinativer og de ubundne som nominalled. Det samme forhold gør sig gældende i beskrivelsen af de demonstrative pronominer (§ 51), der ligeledes inddeles i bundne og ubundne pronominer, men heller ikke her siges noget om deres ledfunktion. - Da man i § 2.4 om middelfransk og pronominalsystemet finder en omtale af de possessive og de demonstrative pronominer, der er inddelt i et sæt adjektiviske og et sæt substantiviske former, finder jeg det ærgerligt, at denne terminologi ikke er fortsat her.

Under de negative indefinitte pronominer (§ 57) konkluderes, at forskellen mellem *aucun* (*personne, nul, rien*) og *quelque* (*quelqu'un, quelque chose*) svarer til forskellen mellem engelsk *any(-body, -thing)* og *some(-body, -thing)*. Jeg synes ikke, denne oplysning og sammenligning er synderlig relevant. Mere relevant ville det være at lave en sammenligning med dansk, når nu grammatikken henvender sig til en dansk målgruppe.

I kapitlet om verbernes bøjning (§ 60.1) får man at vide, at et *regelmæssigt* verbum ender på *-er* (1. bøjning), på *-ir* (2. bøjning) eller på *-re* (3. bøjning), men hvad så med verber som f.eks. aller, venir, prendre for blot at nævne et par stykker af de uregelmæssige? Det er først i § 60.3 om de uregelmæssige verbers bøjning, man får at vide, at uregelmæssige verber kan have infinitivendelse fælles med de regelmæssige, hvilket jo således betyder, at man netop ikke kan bruge infinitivens endelse som et kriterium, men er nødt til at tale om den statistiske karakter en sådan inddeling har. Generelt er der mange fænomener, der tages for givet eller som opfattes som helt selvfølgelige. F.eks. mangler der i dette værk efter min mening en oversigt over syntaktiske grundbegreber i forbindelse med verbernes syntaks. Kan man være helt sikker på, at brugeren har fuldstændig klarhed over begreber som transitivitet, diatese, aktionsart eller modus? Lidt hjælp er der dog at hente i bogens register, hvor "transitivitet" ganske vist ikke findes, men derimod "transitiv". - Lidt anderledes forholder det sig med modus, som behandles fra § 61 til § 66 efter verbernes bøjning. I § 61 Indledning får vi at vide, at fransk har tre modi: *indikativ, konjunktiv og imperativ*, hvorefter der følger en

oversigt over imperativs former og sammenfald med verbets former i indikativ og konjunktiv, samt en oversigt over imperativ af verberne *avoir, être, savoir og vouloir*. Det er vanskeligt at se begrundelsen for, at denne redegørelse skal danne indledning til kapitlet om modus - og når alt kommer til alt hører en sådan oversigt nærmere hjemme i § 60 under Verbernes bøjning. Under alle omstændigheder savner jeg en samlet definition på, hvad modus er, selv om man i § 63 ser, at “*Indikativ* er den betydningsmæssigt neutrale form”, mens “*Konjunktivs* betydning er vanskelig at bestemme”, men det er jo ikke en særlig detaljeret definition.

Med hensyn til opbygningen af kapitlet og dets indhold er der ikke tale om nogen decideret nyskabelse. Der følges en disposition, som stort set ligner den, man kender fra PSV og Togeby. I modsætning til § 13 om bisætningstyper, har man her forladt den overordnede inddeling i substantiviske, adjektiviske og adverbielle bisætninger, og der omtales således nu kun de enkelte bisætningstyper som spørgebisætninger, kompletivsætninger og relativsætninger, hvorimod betegnelsen de adverbielle bisætninger er opretholdt. Det ville have været nyttigt med en konsekvent inddeling hele værket igennem.

I det hele taget giver gennemgangen af verbalsyntaksen ikke anledning til særlig mange kommentarer. Dispositionen af stoffet må betegnes som uhyre traditionel, og egentlig nye tanker er vanskelige at få øje på.

Kapitlet om verbernes kongruens § 81-86 er generelt udmærket og klart, men et enkelt af eksemplerne er mindre illustrativt, når der (§ 84) tales om 2 substantiver, der er “forbundet med en sammenligningskonjunktion ... er den oprindelige konstruktion ental”, og der fortsættes: “Men i nyere fransk er flertal blevet almindeligst idet ... konjunktionen mere har rent sideordnende funktion: *les Français comme les Anglais ont accepté cette proposition*”. Der kunne vel under alle omstændigheder kun være pluralis her?

Selv om der er tilstræbt en enkel beskrivelse af syntaksen, sker det enkelte gange, at problemet kompliceres unødigt som i beskrivelsen af *gérondifs* betydning af middel (§ 91.4.2.1). Her siges, at “medens middel især udtrykkes med *par* i forbindelse med et substantiv eller et pronomen, er det *gérondif*, der bruges med betydning af middel om et verbum... Derimod kan man ikke bruge *par* + infinitiv til at udtrykke midlet” En sådan forklaring, synes jeg, er med til at forvirre brugeren mere end nødvendigt. I stedet for som her at komme ind på andre muligheder for at udtrykke middel, ville det være mere overskueligt med henvisninger til andre §, hvor problemet behandles.

Partiklerne inddeles traditionen tro i adverbier, præpositioner, konjunktioner og interjektioner. Af definitionen på partikler (§ 93) fremgår det, at disse ordklasser ikke har mulighed for bøjning. Her opstår imidlertid et problem, for hvorledes kan man så - ud fra denne definition - forklare, at mådesadverbier har mulighed for gradbøjning? Mådesadverbierne behandles dog slet ikke her i dette kapitel, men man henvises til gennemgangen af gradbøjningen af adjektiverne (§ 36). I den efterfølgende § 37 behandles desuden adverbiums dannelse, hvilket jeg ville finde mere logisk placeret under omtalen af adverbierne generelt, selv om der tages udgangspunkt i adjektiverne.

I § 98.2.3.1 om nægtelsesadverbier og anvendelsen af *ne* alene som et litterært fænomen siges, at den fulde nægtelse *ne ... pas* bruges i dagligsproget. Spørgsmålet er her, hvad der opfattes som dagligsprog, idet der i § 98.2.3.2 siges, at *ne* ofte udelades i dagligsproget (min understregning). Mon ikke der tænkes på en forskel mellem standardsproget og dagligsproget (cf. også omtalen af stilniveauer i § 1.2).

Præpositionerne er inddelt efter semantiske kriterier som f.eks. tid, sted, middel o.s.v. og efter deres form i usammensatte og sammensatte. Umiddelbart virker det mindre relevant at nævne, således som det gøres i § 100 b, at nogle participier (præsens eller perfektum) kan fungere som præpositioner; herved kommer man uundgåeligt ind på diskussionen om det synkrone og det diakrone. - I § 102.3 inddeles *de* + styrelse som adverbialt led efter semantiske kriterier som tid, sted, årsag, emne, indtil man i § 102.3.7 støder på agens, der vel ikke kan betragtes som en semantisk kategori. - Det er iøvrigt kun her under præpositionerne, agens omtales detaljeret. Derudover finder man kun agens omtalt kort under de syntaktiske grundbegreber i § 10.5.10, hvor agens regnes som en særlig type adverbialled, der kun forekommer i sætninger, hvor verballeddet er i passiv. - Derimod behandles agens ikke (iøvrigt i lighed med PSV) under gennemgangen af Diatese. Den eneste oplysning om agens findes i § 80.2 om *être* + perfektum participium. Her behandles agens som en "formel faktor", der kan afgøre om en konstruktion som *la porte est ouverte* kan opfattes som passiv eller som en prædikativisk konstruktion. Selv om præpositionsbrugen ved agens som nævnt er behandlet ganske udførligt, savner man en klarere omtale af agens under gennemgangen af diatese eller i det mindste en henvisning til den §, hvor agens behandles.

I lighed med PSV har man endelig (§ 117-124), en behandling af ord dannelse på fransk, hvilket absolut er en god idé på trods af det leksikalske præg en sådan gennemgang kan få.

En positiv ting ved denne grammatik er, at der efter hvert kapitel findes bibliografiske henvisninger, ikke blot til ældre værker, men også til helt nye. Derudover finder man en bibliografi (§ 127) over generelle værker og ordbøger.

Der er forholdsvis få trykfejl, som f.eks. i § 65.2.4 om modusbrug i Kompletivsætninger som subjekt (min understregning) - det må være som egentligt subjekt, hvilket da også er det problem, der behandles. - Og jeg har kun bemærket et par forkerte henvisninger: § 71.1.1 henviser til § 72.2.4.1, som ikke findes, og registret henviser "transitiv" til § 71.1, som skulle have været § 71. Desuden en ikke helt konsekvent inddeling i indholdsfortegnelsen, hvor nogle kapitler er forsynet med §, andre ikke (f.eks. Partikler, Præpositioner, 107. Konjunktioner, 108. Interjektioner).

Konklusion

Når jeg har haft en del forbehold over for denne grammatik skyldes det, at jeg har svært ved at få øje på noget egentligt nyt - ikke at jeg kan være grundlæggende uenig i analyserne og dispositionen. Denne mangel på nytænkning eller snarere den traditionsbundethed, man finder heri, får mig til at spørge, hvor stort behovet for en sådan grammatik egentlig er. - Væsentligt for mine indvendinger er også, at Fransk Grammatik, som nævnt i indledningen, har behandlet mange områder udover den syntaktiske og morfologiske beskrivelse, hvilket efter min mening undertiden går lidt ud over dybden i de syntaktiske forklaringer, der således enkelte steder bliver meget forenklede. Men på trods af disse indvendinger, udmærker Fransk Grammatik sig ved at benytte et eksempelmateriale, som umiddelbart virker pædagogisk velegnet til bogens målgruppe.

Litteratur

Pedersen, John, Spang-Hanssen, Ebbe, Vikner, Carl (1980): *Fransk Grammatik*. København: Akademisk Forlag.

Robert, Paul (1990): *Le Petit Robert*. Paris: Le Robert.

Togeby, Knud (1982-85): *Grammaire française*. København: Akademisk Forlag.